

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמאי ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומוזני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכי"ה הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין חו"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המושדלים והמסייעים
ברוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקו"י גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכי"ה השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ ישר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמוהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איה ממוורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שמוע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

אתון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגנשטערן זצ"ל
בהספרו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסייע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
ישר בעולם העליון

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ ישר

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

מלליצי יוד שר

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

וישב הים לפנות בוקר לאיתנו. במדרש (שמו"ר כא:): לאיתנו, לתנאו שהתניתי עמו מתחילה. היינו שמתחילת הבריאה התנה הקב"ה עם הים שיבקע. וקשה שהלא הפסוק הזה מדבר לאחר ששבו המים על המצרים, ולכאורה יותר היה ראוי לרמוז לאותו התנאי שהתנה הקב"ה בשעת הבריאה, מיד בתחילה כשנבקע הים לפני בני ישראל, שהלא אז הוא הזמן שמתקיים התנאי. ויש לתרץ עפ"י מה שמצינו בזה"ק (ויקהל דף קצח:): ביומא תליתאה אתני בימא למעבר לישראל בגויה ביבשתא ולמטבע למצראי, וכן הוה דכתיב וישב הים לפנות בקר לאיתנו לתנאו. (תרגום: ביום שלישי התנה עם הים שיתן לישראל לעבור בו ביבשה ושיטביע את המצרים). נמצינו למידים מלשון הזוהר, שהתנאי שהתנה הקב"ה עם הים, היה על שני ענינים: (א) שיהפך ליבשה עבור הצלת ישראל שיוכלו לעבור בים בביטחה. (ב) שלאחר יעברו שם בני ישראל, יחזור על המצרים ויטביע אותם ויאבד אותם שימותו לגמרי. ולפי"ז מיושב שלכך נכתב רמז התנאי לאחר ששב הים לאיתנו, משום שאז שבו המים על המצרים להטביע אותם, ואז זה הזמן שהתקיים התנאי שעשה הקב"ה בשעת הבריאה בשלימות, גם שבני ישראל עברו וניצלו, וגם שהטביע את המצריים. (זרע שמשון אות ז).

קשה מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף. וקשה דא"כ איך אמרו (פסחים קיח.) 'קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף', והא לא דמו, דהתם הוה צורך רבים, והכא הוי צורך יחיד, והסברא שיהיו המזונות יותר קשים מקריעת ים סוף. וי"ל בדפסחים שם יליף מדכתיב 'לגורז ים סוף לגזרים', שנקרע הים ל"ב גזרים לכל שבט ושבת לבדו, ולא היה הנס מוצרך לרבים, שעיקר צורך הרבים היה לעבור הים ביבשה, וזה היה נס נוסף שעשה הקב"ה להגדיל הנס של קריעת ים סוף, וא"כ שפיר מליץ שיהיו המזונות שהם צורך והכרח ליחיד דומיא דקריעת הים ל"ב גזרים, שלא היה בו כל כך צורך לרבים. (זרע שמשון תולדות אות י"א).

לע"ה הרה"ק המלוב"ן ר' יצחק אהרן ב"ר יו"ט
ליפמאן פערדוויס זצ"ל מסעדהעל י"צ י"ב
ש"ט

ויהי בשלח פרעה את העם וגו' כי אמר אלהים פן ינחם העם בראותם מלחמה וישבו מצרימה. בתנחומא (פיסקא א'): 'בשלח' - שילוח זה לוי, כמה דאת אמר 'ואברהם הולך עמם לשלחם' וכו', ומה שכרו, לא תתעב מצרי', ע"כ, וצ"ב.

ויראה כי במדרש רבה (כ:ז) דרשינן: ויהי בשלח פרעה, כששלח פרעה את העם, מי צווח וי, פרעה וכו', דבר אחר משה אמר וי וכו'.

ויראה על פי מה דאיתא בסוטה (מו:): אמר ר' יהושע בן לוי בשביל ארבע פסיעות שליוה פרעה לאברהם שנאמר 'ויצו עליו פרעה אנשים', נשתעבד בבניו ארבע מאות שנה, שנאמר 'ועבדו וענו אותם ארבע מאות שנה'. וכתב המהרש"א, וז"ל: השיעבוד ודאי לא היה בשביל זה וכו', אלא השיעבוד נגזר בגזירת בין הבתרים בשביל שאמר 'במה אדע', ובזכות הארבע פסיעות שליוה פרעה זכה שאצלו היו משועבדין, עכ"ל.

והנה ידוע דעדיין בגלות מצרים נגזר עליהם יתר גלויות, והנה פרעה שנתחכם לעשות להם לוי, א"כ ראוי שיזכה בהם שיתר הגלויות שהיה ראוי, יהיו ג"כ תחת יד פרעה,

כמו שיזכה בראשון, לכן אמר 'ויהי', כלומר וי על זאת שפרעה ליוה אותם, שעיד' בכל יזכה בהם לשעבד בהם בשאר גלויות, לכן יש חשש פ' ינחם העם בראותם מלחמה וישבו מצרימה', ששוב יהיה לו טענה שעל שקיים בהם לוי ראוי להחזירם לשיעבוד אצלו.

ואולם לפניו יתברך נגלו תעלומות לב שפרעה אחר כך יתחרט ויהיה תוהה על הראשונות [על ששילחם], ובקידושין (דף מ: עה"פ 'צדקת הצדיק לא תצילנו ביום פשעו', פריך וניהוי כמחצה עוונות ומחצה זכויות, אמר ריש לקיש בתוהה על הראשונות.

לכן מאחר דכתיב 'ויגד למלך מצרים כי ברח העם, ויהפך לבב פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו', וא"כ היה תוהה על הראשונות, לכן איבד זכות זה, ומ"מ נתנו לו שכר מה, כמו שאיתא במדרש תנחומא הנ"ל [דהשכר היה דלא תתעב מצרי'].

גם יש לומר דאיתא בסוטה שם: אמר רב יהודה אמר כל המלוך את חבירו ארבע אמות בעיר אינו ניזוק. והשתא פרעה צווח 'וי' שהוא גרם להם שלא יהיו ניזוקין, לכן [על ששילחם] שמרם הוא יתברך מן הנזק, לכן נתחרט 'מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל' שעל ידי שילוח היה סיבה שלא יהיו ניזוקין, לכן הוצרך חיזוק לב ממנו יתברך לרדוף.

תולדות הבן לאשרי זי"ע

הצדיק מרעננה בעל הבן לאשרי זי"ע נתקיים בו הפסוק "תגזור אומר ויקום לך", רבות פעמים היה אומר: "אני בדיבור גומר", כשאי אומר ומוציא מפי דיבור של הברכה, כבר נגמרה פעולת הברכה, וכבר ירדה הישועה לעולם. הבאים לקבל ברכתו ראו איך בנס ופלא ברכתו פועלת תיכף ומיד ללא עיכוב כלל, עקרות נפקדו לאחר שנים רבות ונשיאותיהם. חולים קשים שגדולי הרופאים אמרו נואש, כמו תוך ימים ספורים ממית חולים תוך זמן קצר בנס ופלא בריאים ושלמים. פעמים רבות מיד כששמע את שמו של החולה, קבע אם יוכל לברכו או לא. פעם גילה רבינו לאחר ממקורביו ואמר: כיון שעל כל מחלה נגזר עליה בשמים ע"י איזה רופא וע"י איזה סם תרופה תבוא הרפואה והישועה, לכן אני מתפלל לה' שאני אהיה הרופא והסם. פעמים הדגיש ואמר "אמנם אני מתפלל, אבל החולה עצמו ג"כ צריך לעזור לי ולהתפלל".

מסופר על אדם מנתיבות שבא אליו עבור אשתו שהיתה במצב סופני, והרופאים אמרו נואש, והפסיקו את הטיפול בה, ושלחוה מבית החולים לביתה, ואמרו שנשאר לה לחיות ימים או שעות. הצדיק בירך שיהיה לה רפו"ש תיכף ומיד. וכשחזר האדם לביתו ראה פלא וישועה, אשתו מתאוששת וכבר עומדת על רגליה, וכיוונו את השעה, שבאותו רגע כשהצדיק בירך אותה ברעננה, אותו זמן ממש החולה פקחה את עיניה בנתיבות כשהיא מחלימה ממחלתה, ותוך ימים ספורים חזרה לאיתנה הראשון בבריאות שלמה.

מסופר שבאה לפניו אשה שהתעוורה וכהו עיניה מראות כמעט לגמרי, וברכה הצדיק ברפו"ש שיחזור לה מאור עיניה, והנה באותו רגע עודנה בבית הצדיק, החל ראייתה להשתפר, וכאשר הגיעה לביתו השתוממה שהיא כבר רואה טוב כרגיל. מסופר על אדם אשר סבל רבות ממחלת הלב, וכל פעם שחש בלבו, היה מגיע לרעננה, והצדיק היה מעביר את ידיו הקדושות מעל לבו ומיד היה מחלים ומרגיש טוב.

מסופר על ילדה שהתגלו פצעים בגופה, ומכיון שהם היו מדבקים, ריחקה מבית הספר, ההורים לקחוה לטובי ולגדולי הרופאים ולא מצאו לה מזור למחלתה, ובאו לרעננה, והצדיק בירכה ברפו"ש תיכף ומיד. ולפלא למחרת בבוקר, קמה הילדה בביתה בריאה ושלמה ללא פצעים כלל, וחזרה לבית הספר.

הרבה פעמים היה שולח את קרוביו של החולה להתפלל בקבר רש"י במירון ולתת שם צדקה, ופעם כאשר חזר אדם ששלח לשם להתפלל, וטענתו בפיו שלא חל שיפור, אמר לו רבינו: מדוע התפללת ללא בכיה? חזר לשם והתפלל בבכיות. הלא מיד שב על עקבותיו, ונסע שוב לקבר רש"י והתפלל שם מעומק לבו בבכיות ותחנונים, ואכן מיד נושע בברכת ישועה ורחמים. (ברכה משולשת עמוד קנה).

לע"ה הג"ר שמואל ב"ר פנחס אורינשטיין זצ"ל יא"צ
ט"ו טבת

אם מציצה הוא חלק ממצות מילה, או רק משום סכנה. כתב האבני נזר (יו"ד סימן של"ח), וז"ל: שאלה: אם המציצה הוא מעיקר חיוב מצות מילה, או רק משום סכנת התינוק. תשובה: לכאורה פשוט דאינו רק משום סכנה, ד'המול ימול' אחת למילה אחת לפריעה. ומציצה מהיכי תיתי. ואם כי הטפת דם ברית מצוה, כמו שפירש"י (שבת קלד.) בהא דר' נתן הבבלי שאמר 'הצצתי בו ולא ראיתי בו דם ברית'. אבל הלא במילה ופריעה יוצא דם וכבר קיים הטפת דם ברית, [ואין צריך לזה מציצה].

ועוד בשבת (קלג:) אמר רב פפא האי אומנא דלא מייץ מעברין ליה, פשיטא מדמחליין שבתא עליה סכנה הוא, ע"ש. ואי אמרת דמציצה מעיקר חיוב מצות מילה, אין ראייה דסכנה הוא, דהלא המצוה גופה דוחה שבת.

ואף אם תאמר דודאי מציצה אינו מעכב במצוה, רק שהוא שירי מצוה, וכיון שאינו מעכב בדיעבד, לכן אינו דוחה שבת, כמו קצירת עומר דאם היה כשר מערב יו"ט לא היה דוחה שבת. ליתא, שהרי הקטר איברים ופדרים כשרים כל הלילה, ומשום חביבה מצוה בשעתה דוחה שבת. ומפרש במנחות (דף עב:) הטעם, משום שכבר דחתה שחיטה את השבת, שוב דוחין גם משום חיוב מצוה. והכא נמי כיון שכבר דחתה חיתון ופריעה שבת, שוב נדחה גם משום מציצה דהיא שירי מצוה. [ומהא דאמרו דדוחה את השבת רק משום סכנה], משמע שאין במציצה משום מצות מילה רק משום סכנה, עכ"ל.

והנה כתב המהר"ל (הלכות מילה, ומובא ברמ"א סימן רס"ה סעיף י'), דיש לשפוך דם שבפיו לעפר, כמו שנותנין הערלה בעפר, ע"ש. ומשמע דהיינו משום דמציצה מצוה הוא, ולכן יש לשפוך דם של המציצה לעפר, כמו שנותנין הערלה בעפר.

וכתב האבני נזר דאין זה ראייה, דיש לומר דהיינו משום דם החיתון והפריעה שהוא מוצץ, ולא משום המציצה גופא. וז"ל: ומה שכתב מהר"ל לשפוך דם שבפיו לעפר או למים דוקא. [היינו] משום דיש שם גם דם שיצא עם החיתון והפריעה דודאי מצוה הוא, והיא הטפת דם ברית.

לרפואת יב. ע"ה. רפ"הנה"ג בתוך שאר חולי ישראל

אם מותר בשאר עבירות להחמיר על עצמו ליהרג ולא יעבור. כתב הרמב"ם (פ"ה יסודי התורה ה"ד), וז"ל: כל מי שנאמר בו יעבור ואל ייהרג, ונהרג ולא עבר, הרי זה מתחייב בנפשו, עכ"ל. זהו דעת הרמב"ם, אכן שאר פוסקים חולקים עליו וכו'. והנה בכתובות (דף יט.) פריך לר' מאיר דאמר בעדים שאמרו אנוסים מחמת נפשות, דאין נאמנים לפוסלו לשטרא, מאי טעמא, אמר רב חסדא, קסבר ר' מאיר

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרת הרה"צ מ'ארדא זצ"ל

אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

- וואס טוהט מכן דורות ישרים:**
- א ת"ח וירש' וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן. ווערט עס טוהן פאר אייער ישועה פרייזאט, בנאמנות, קאנפידענשל.
 - יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט. אלעס ווערט געטוהן מיט גוים איבערגעגעבענעקייט, מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
 - משרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות די שטיין בלייבט אין דעם אויפונג פאר 2 וואכען.
 - מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא אויף דעם מקובל'דיגע אופן פון **מכן דורות ישרים** זעהט מען עס ווי ווערט מקיים די ווערטער פון אריה"ק אויפן האר: **יבצר הלב (אנצירנען זיין הארץ צו אידשקייט), שיתחבר לבו לשמים (שטייט) די גאנצע מענטש, ותיא מלאים (וועטען זעהן וואונדער),** מקען עס געבען פון מענער.

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים

dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

”מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערנט מוסר, ער וויל ענדיגן א מסכתא

”מיין ווהן בעטה מיר 'וועק מיר אויף 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

”מיין יצחק האט ארויפגעלייגט א פילטער

”אין האב נישט געהאט קיין מנוחה פארדעם נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט

”כ"האב אנגעווייזען זעהן הצלחה מיט מייער קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין חברים קינד

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

חסדא קסבר ר' מאיר עדים שאמרו להם וכו' יהרגו ואל יחתמו שקר ממדת חסידות, דזכור לטוב כל העושה עצמו יחיד בדבר של צער וכו' ואל"ו ש"ש. (אוצר המלך יסוה"ת פ"ה ה"ד).

לזכות חב"י. להצלתה בכ"ע ונחת דקדושה מכל י"ח וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים. וברש"י: אחד מחמשה, שהשאר מתו בששת ימי אפלה. ויש לדקדק אמאי הוצרך הפסוק להשימיעני דבר זה, והלא גנות הוא לישראל שלא יצאו אחד מחמשה. עוד קשה מדוע כתיב הפסוק 'ויקח משה את עצמות יוסף עמו' כאן, דמקומו של פסוק זה הוא לכאורה בפרשת בא בשעת יציאת ישראל ממצרים.

ויש לומר דמגדול טומאת מצרים ערות הארץ שבח גדול הוא לישראל כי עוד נותר שם אחד מחמשה, כי מגדול טומאת המקום לא היה אפשר להשאר שם עם קדוש, ומה שכן נשאר הוא שבח גדול מאד לישראל, והראיה שהוא ארץ טמאה, כי יוסף ציוה שלא להניח שם עצמותיו כי לא רצה לשכב בארץ טמאה. וזה הכונה 'וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים' אחד מחמשה, ואל תחשוב כי זה גנות ישראל כי רובם לא יצאו מצרים, ולזה המשיך הכתוב ואמר דייקא כאן 'ויקח משה את עצמות יוסף עמו', כי יוסף ציוה שאין רצונו להיות שם, וכשיהיה להם היכולת יעלו אותו משם, כי הוא ארץ טמאה, ועל כן שבח הוא לישראל שעכ"פ נשאר אחד מחמשה.

לע"נ הג"ר שמואל ב"ר אהרן טייטלבוים זצ"ל יא"צ ז' שבט ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא וגו' פנ' ינחם העם בראותם מלחמה ושבו מצרימה. וקשה סלקא דעתך שמתירא היה השי"ת ממלחמה, הלא מלחמת עמלק היתה אלימא טפי. ונראה לי כי הכא ביציאת מצרים היה שיצאו ממ"ט שערי טומאה של סט"א, ונכנסו לקדושה, ולא יכלו להתממה עוד, וזימת פלשתים הוא קרוב לזימת מצרים 'ערות הארץ', וזה 'כי קרוב הוא' לדרכי מצרים, ואם בנות מואב הזיקו לישראל אחרי מתן תורה, ק"ו פלשתים, 'כי נער ישראל', וזה 'כי קרוב הוא' פלשתים בשורשו סט"א למצרים, וע"י כן בקל 'כי בראותם מלחמה' ממש, או ביותר מלחמת היצר שיבא עליהם, 'ושבו מצרימה' ישו בו למצרים לזימתם ח"ו.

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלקים וגו' בראותם מלחמה. וקשה דהלא ביד כביכול להפוך לבבם שלא להיות מלחמה מפחד מכות מצרים, וכאשר עשה לסנחריב דכתיב 'ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור', אלא צ"ל כשם שאי אפשר לילד בלא חבלי לידה, כן אי אפשר להשיג ארץ ישראל בלא מלחמה, כמלחמת סיחון ועוגו, ול"א מלכים, ועזרא ונחמיה עם הכותים. ועוד, דבמלחמת עמלק מפורש בכתוב 'מלחמה לה' בעמלק

עדים שאמרו להם 'חתמו שקר ואל תהרגו', יהרגו ואל יחתמו שקר. אמר ליה רבא, השתא אילו אתו לקמן לאמלוכי, אמרינן להו 'זילו חתמו ולא תתקטלו', דאמר מר אין לך דבר שעומד בפני פיקוח נפש אלא ע"ז וג"ע ושפ"ד בלבד, השתא דחתמו אמרינן להו אמאי חתמיתו, ע"כ. ואינו מובן מה סלק"ד דרב חסדא. וגם תשובת רבא 'אילו אתו לקמן' וכו', הוה ליה לומר ליתא דאין לך דבר שעומד בפני פקוח נפש.

וראיתי פירוש על זה בחידושי הרשב"א שם, דהכי קאמר, כיון דממדת חסידות הוא ליהרג ולא לחתום שקר, וקסבר ר' מאיר דאפ"ל כהאי גונא משוי נפשיה רשיעא שאינו חסיד, ורבא קשה ליה על זה כיון דכי אתו קמן אין מורין להם כן, כי חתמו נפשיהו אמאי קרית להו רשע, עכ"ד. וקשה לדעת הרמב"ם דס"ל דאסור להחמיר על עצמו

וליהרג, והרי הכא מוכח להדיא דממדת חסידות ליהרג אף בשאר עבירות, ורב חסדא רצה לומר שמשוי נפשיה רשיעא כשאומר שלא עשה כן.

ונראה לי ליישב דעת הרמב"ם, דהנה בתענית (דף י:) אמרו [בגוגע הרוצה להחמיר על עצמו ולהתענות]: ת"ר לא כל הרוצה לעשות עצמו יחיד עושה, תלמיד חכם עושה, דברי ר' מאיר, ר' יהודה אומר עושה, וזכור לטוב לפי שאין שבח היא לו אלא צער היא לו. והנה הרמב"ם (פ"ג תענית ה"א) כתב: הרי שלא ירדו גשמים וכו' מתחילין תלמידי חכמים בלבד להתענות בה"ב, וכל התלמידים ראויין לכך, עכ"ל. מבואר דעתו דוקא תלמידים, אבל לא כל אדם ראויים, וקשה מאי טעמא פסק כר' מאיר ולא כר' יהודה, והא קי"ל (עירובין מו:) ר' מאיר ור' יהודה הלכה כר' יהודה, ועי' בלחם משנה שם.

ונראה לי דגירסת הרמב"ם היתה הפוכה, ברישא ר' יהודה ובסיפא ר' מאיר וכו'. ולפ"ז יובן, דהנה בכסף משנה הביא בשם הנימוקי יוסף דאף הרמב"ם מודה דבאדם גדול וחסיד וירא שמים דרשאי לקדש השם ע"ש. ובאמת הכי מוכח בדוכתי טובא, בברכות (דף לב:): מעשה באותו חסיד שהיה מתפלל ובא שר אחד ונתן לו שלום ולא החזיר לו. ואיך הכניס עצמו אותו חסיד בסכנה, אלא ודאי חסיד שאני. (ועי' בט"ז או"ח ריש סי' ס"ו, ובמג"א ריש סי' ק"ד סק"א בזה). והכי נמי משמע שם (דף כ:). קמאי הוי מסרי נפשיהו על קדושת ה', אגן לא מסרינן נפשין אקדושת ה'. וכן משמע להדיא בכתובות (דף ג:) דקאמר: איכא צנועות דמסרי נפשיהו לקטלא ואתיין ליד סכנה. ואע"ג דאין צריכים ליהרג, ע"ש ובתוס'. וכן משמע בעירובין (דף כא:) במעשה דר' עקיבא שהיה חבוש בבית האסורין ולא אכל, אמר 'מוטב שאמות מיתת עצמי ולא אעבור על דעת חברי'. וע"ש בתוס' (ד"ה מוטב) דאף דבמקום סכנה פטור מנטילת ידים, מ"מ מחמיר על עצמו היה. הרי דאדם חשוב רשאי להחמיר על עצמו וליהרג אף במקום שאין צריך, ואף הרמב"ם מודה בזה.

ולפ"ז א"ש דהרמב"ם לטעמיה דס"ל כר' יהודה דאף בדבר של צער אין כל אדם עושה עצמו יחיד, לכן פסק הכא דאם נהרג ולא עבר הרי זה מתחייב בגופו. אכן בסוגיא דכתובות התם קאי אליבא דר' מאיר, ושפיר קאמר רב

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו וללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נפתרם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל י"ח

מאיר ולא כר' יהודה, והא קי"ל (עירובין מו:) ר' מאיר ור' יהודה הלכה כר' יהודה, ועי' בלחם משנה שם.

חדש מבית מכוון מליצי יושר

הגדרות אבני נזר - על ענייני מילה

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
732.510.0560 gilyonmy@gmail.com

סגולה בדוק ומנוסה להפקד

בדבר ישועה ורחמים

בעל 'יסוד ושורש העבודה'

הבטיח למי שילמוד ספרו בכל יום:

'אהיה מליץ יושר בעדו בתמידות

בעולם העליון!'

וגם כתב למי שיזהר ללמוד באמצע כל סעודה כדי

שלא יהיה אוכל מזבחי מתים

'מבטיח אני לו בהבטחה נאמנה

שאהיה מליץ טוב בעדו!'

תתחיל ללמוד היום הספר 'יסוד ושורש העבודה'

ארבעים יום - עד י"ח אדר

יומא דהילולא של בעל יסוד ושורש העבודה

הרה"ק ר' אלכסנדר זיסקינד ב"ר משה זי"ע

ותראה נפלאות

נתפרסם לזכות מ.ב.ה. להציל נפשות בדורנו

לע"נ הינדל ב"ר עזריאל אלטר ע"ה י"א צ"ח' שבט

תנה הודך על השמים מפי עוללים ויונקים

יסדת עוז למען צורריך להשביט אויב

ומתנכם. יש לפרש על פי אומרם (שבת פח):

בשעה שעלה משה למרום וכו' מה לילוד

אשה בינינו, אמר להם לקבל התורה בא וכו',

תנה הודך על השמים וכו', מה כתיב בה כבד

את אביך ואת אמך, אב ואם יש לכם וכו' ע"ש.

ואומר דוד המלך ע"ה שיש לו עוד תשובה

אחרת נגד טענת מלאכי השרת: 'מפי עוללים

ויונקים יסדת עוז', דהנה ידוע ד' ישראל ר"ת

'יש ששים רבוא אותיות לתורה', דהכוונה

שששים רבוא נשמות ישראל הם הששים

רבוא אותיות, 'מפי' היינו בחינת מלכות,

כמאמר אליהו בפתיחתו 'מלכות פה', ונקראת

ג"כ 'כנסת ישראל', ששם כוננים כל נשמות

ה'עוללים ויונקים' שנתוספים בכל פעם בבני

ישראל, והם הם יסוד התורה, [וזה 'יסדת

עוז'], והטעם כדי שיוכלו בכח התורה

הקדושה 'להשביט אויב' יצה"ר, כמו שכתבו

המפרשים עה"פ 'כי תצא למלחמה על

אויביך', שבמלחמת יצה"ר הכתוב מדבר,

'ומתנכם' המקטרגים שנעשו מעבירות שהם

נוקמים באדם, כדכתיב 'תיסרך רעתך', שהרע

בעצמו מיסר ומתנכם בהרשע.

וכל זה באם אינו לומד, אבל הת"ח בכח

תורתו הקדושה מבטל תוקף יצה"ר שלא

יוכל להחטיאו, כאומרם ז"ל 'בראתי יצה"ר

בראתי לו תורה תבלין', ואפילו נכשל

לפעמים, כי אדם אפילו צדיק הרי אין צדיק

בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, אז בכח

תורתו הקדושה לשרוף ולבער המקטריגים

שנעשו מהחטאים.

ואפילו לה"ר שהוא חטא היותר גדול, שאמרו

(ערכין טו): שמגדיל עונות כנגד הג' עבירות,

יש דעה בגמ' שם שתורתו הקדושה מועלת

להצילו, ועל כן היא שייכת לבני ישראל ולא

למלאכים.

תאות ענוים שמעת ה' תכין לבם תקשיב אזנך.

יש לפרש על פי אומרם (יבמות סד): מפני מה

היו אבותינו עקרים, שהקב"ה מתאוה לתפלתן

של צדיקים. והכי פירוש 'תאות ענוים' שיהיה

להם בנים, 'שמעת ה'', הכנסת מלשון (שמואל

א' טו:ד) 'וישמע שאול', כלומר לא נתת להם

תאותם, כדי 'תכין לבם' שיתפללו לפניך,

'תקשיב אזנך' שאתה מתאוה לתפלתן.

אוסר היין במגעו, דרך בן נח אוסר היין, וגר שמל ולא טבל אע"ג דעדיין לא נכנס לכלל ישראל, אבל כבר יצא מכלל בן נח].

ולענין להצטרף לכל דבר שבקדושה ולענין אי חיישין לקידושו הדבר ברור שאינו כישורא לשום דבר, דמל ולא טבל כאלו לא מל. אלא שיצא מכלל עכו"ם שמצוה להחיותו ואין מגעו ביין אוסר, ולכלל ישראל לא בא עד שיטבול, ע"כ. היוצא מדבריו, דיין נסך תליא בשם "בן נח", ולצרפו לדבר שבקדושה וחלות קידושין תליא בשם "ישראל".

וכ"כ הצפנת פענח (מהדו"ת דף ל"ה עמוד ג') דחלות הקידושין תליא בשם "ישראל", ולכן כותים דגרי אריות הן, אע"ג דלא יצאו מכלל בן נח וחייבים עליהם משום "ולא תתחתן בם" (דברים ז:א). אבל כיון דכבר נכנסו לכלל ישראל - חלים בהם דיני קידושין, ע"כ. וראה בשו"ת אמרי יושר (ח"ב סימן ק"ל) שדן אם מותר לחלל שבת כדי להציל גר שמל ולא טבל, ע"ש. ונראה דצדדי הספק הוא אם רק לישראל מותר לחלל השבת כדי להצילו, או גם למי שכבר יצא מכלל בן נח.

מדור דור, א"כ אי אפשר בלי מלחמה, עד 'והיה ה' למלך על כל הארץ', שיהיה שמו וכסאו שלם, ועד כמה היה בקושי עד אשר היה מרע"ה צריך לשלוח את יהושע וגו' ועלו ראש הגבעה וידי משה כבדים וגו', עד לבסוף 'ויחלוש יהושע', רק 'ויחלוש' כפירש"י כי נצטוו שלא להרגם לגמרי, ועד נס פורים, ועד ועלו מושיעים בהר ציון וגו' בב"א.

לע"נ הג"ר אברהם שמואל ב"ר אלעזר טברסקי זצ"ל
מפאלישאן יא"צ יג שבט

גדר מילה וטבילה בגירות. אמרו ביבמות (דף מו.)

דאינו נעשה גר עד שימול ויטבול. וכתב האור

שמח (הל' איסורי ביאה פ"ג ה"ו), דגוי שמל ולא

טבל, אינו עוד גוי גמור, שהרי המילה עושה

מקצת של כל הגירות, והטבילה עושה מקצת של

כל הגירות, וכשמל ולא טבל הוא מקצת ישראל.

וז"ל: אמנם נראה קצת דמילה וטבילה הוי כשני

דברים המתירין שמעלין זה בלא זה, עי' ביבמות

(דף קד:), וכו', עכ"ל. ומבואר מדבריו שגוי שמל

ולא טבל, הוא מקצת ישראל.

אבל הגר"י ענגיל (גליוני הש"ס שם) כתב דאינו

לא גוי ולא ישראל, וז"ל: חכם אחד שאלני

מדוע כל חד מינייהו אין פועל כלל, ומאי שנא

מדאמרינן בעלמא דב' דברים המתירים מעלין

זה בלא זה (ע' יבמות קד:).

והשבתי דב' דברים המתירין דמעלין כו' היינו

רק כששניהם עושים פעולה אחת, ואז כל אחד

פועל מקצת פעולה, משא"כ מילה וטבילה דגר,

לכל אחד פעולה אחרת, כי הגירות יש בו ב'

דברים, הסרת ענין הכותיות, וקבלת ענין

הישראליות, ע' סנהדרין (דף נח:), 'יצא מכלל

עכו"ם' ולכלל ישראל לא בא, הרי דיש מיצוע

לב' הדברים האלו, ופשוט מסברא ג"כ דלא כל

מי שאינו עכו"ם, הוא ישראל ממילא ובהכרח,

ואדם הנברא עפ"י ספר יצירה אינו לא עכו"ם

ולא ישראל, וא"כ הרי צריך בגירות ב' פעולות,

הסרת הכותיות, והעשותו ישראל, וזהו

שפועלים המילה והטבילה, כי הסרת הערלה

מסרת תיעוב הכותיות, והטבילה נותנת

קדושה כנועד ומקדשתו להיותו ישראל, ולכן

המילה קודמת לטבילה וכו'.

וכעת מצאתי ממש כדברי בשו"ת רדב"ז (ח"ג

ס' תתק"י) שכתב, דמילה וטבילה דגר, המילה

מוציאתו מטומאת עכו"ם, והטבילה מכניסותו

לכלל ישראל, וכל זמן שמל ולא טבל, יצא

מכלל עכו"ם ומצוה להחיותו ואין מגעו ביין

טמא, ולכלל ישראל לא בא עד שיטבול עכו"ם, לא,

ואמרת שישו בני מימי שישו.

א ז"ל הרדב"ז: שאלת בגר שמל וחלה ולא טבל ונגע ביין אם אסרו, וכן אם מזמנין עליו או מצטרף לעשרה, ואם קידש אשה אי חיישין לקידושו, אם הוא עדיין בלתי ישראל או ישראל לכל דבריו.

תשובה: מעשה בא לפני ר"י והתיר את היין אפי' בשתיה ואזיל לשיטתיה דגר תושב מגעו מותר בשתיה וכ"ש גר שמל וקיבל עליו מצות וכו'. והר"ן דחה דבריו וכתב דליכא לדמויי מל ולא טבל לגר תושב, משום דגר תושב מקבל מהשתא המצות, וגר אינו מקבל המצות אלא לאחר טבילה.

ואני אומר דמה שכתב הר"ן שאינו מקבל אלא לאחר טבילה, ליתא, דנהי דלא מיענש עלייהו אלא עד לאחר טבילה, אבל מהשתא קבלינהו עליה. ותו דגר תושב לא מל זה כבר מל ויצא מטומאת העכו"ם. לכן אני אומר דאפילו למאן דאית ליה גר תושב אוסר היין במגעו, מודה הוא בגר שמל ולא טבל [דאינו

חדש מבית מכון מורשת הגר"ח

כרך
חדש

moresheshagrach@gmail.com • המצה ראשית בארץ: ספרייתי - גיטלו • בחו"ל: עם הספר - לעווין

וכן הרמב"ם דקדק בלשונו וכתב 'ומת מחמת מילה שהכשילה את כוחו', היינו שנראה לנו כי מפני רפיונם בעודם קטנים, המילה מכשלת את כוחם ומתים, לכן כשגדלים ומתחזקים ונסתלקה הסבה שיש לתלות בה, אין לחשוש להמילה עצמה ושפיר יש למולו.

ובזה מיושב הקושיא שהקשה בפלתי (סי' ל"ח) למה השמיט הרמב"ם והטור הדין האמור כאן בסיפא דהאי תוספתא המעשה של ר' נתן הבבלי, והיינו שאם מתו שנים מחמת מילה והשלישי ירוק, ממתניין עד שיכנס בו דם ברית ומלים אותו, או אם מתו שנים מחמת מילה, והשלישי אדום ולא נבלע דמו, ממתניין עד שיבלע דמו ומלים אותו.

ולפי האמור לעיל נחא, דכיון שכתבו הרמב"ם והטור הדין שאם מתו השנים מחמת שהמילה הכשילה את כחם, בשלישי ממתניין לו עד שיגדל ויתחזק כחו ומלים אותו, שוב אין צורך להעתיק הני דיני דירוק ואדום, דטעם אחד לכל אלה, דכיון שיש מקום לתלות בסבה אחרת, אין לחוש להמילה עצמה, ובהסתלק הסבה, שפיר יש למולם.

וכן כל חשש חולי שיש שבשבילו תכשיל המילה את כח הילד, אין למול אותו עד שיתרפא מאותו חולי. והיינו שהעתיק בשו"ע (יו"ד סי' רס"ג) מדברי הרמב"ם, וז"ל: 'וצריך ליהרר מאד באלו הדברים, שאין מלין ילד שיש בו חשש חולי, דסכנת נפשות דוחה את הכל, שאפשר לו למול לאחר זמן, ואי אפשר להחזיר נפש אחת מישראל לעולם', עכ"ל. ומה שהוסיף בטעמא דמילתא דסכנת נפשות

הגדרות אבני נזר - מהדורת לאנדא

על פרשיות התורה ומועדים

עם ביאורים הארות והערות

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע: gilyonny@gmail.com

הופיע ויצא לאור

"הגיד אדמו"ר זצוקלה"ה קודם פטירתו שאם ילמדו בספרים שלו, יהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתו ממש כמו בחיים"

(ארץ צבי עה"ת עמ' רמ"ב)

מלוקט מתוך גליונות "מליצי יושר" שיוצא לאור עולם מדי שבוע בשבוע

לע"נ הרבנית חיה הענדיל ריזל אברמסקי ב"ר ישראל יהונתן ע"ה יא"צ י"ג שבט

מתו אחיו מחמת מילה. בתוספתא (שבת פט"ז ה"ה): היתה יולדת זכרים והן נמולין ומתין, מלה ראשון ומת, שני ומת, שלישי לא תמול. ויש לעיין במה שכתב הרמב"ם (פ"א מילה ה"ח), וז"ל: אשה שמלה בנה ראשון ומת מחמת מילה שהכשילה את כחו, וכן מלה את השני ומת מחמת מילה וכו', הרי זה לא ימול את השלישי בזמנו, אלא ממתניין לו עד שיגדל ויתחזק כחו, עכ"ל. הלא בתוספתא איתא סתם 'שלישי לא תמול', ומשמע שאין למולו לעולם.

וכתב החזון יחזקאל שם, דיש חילוק אם יש לתלות מדוע מתו, או לא. דאם אין סבה לתלות מדוע מתו, על זה אמרו בתוספתא 'שלישי לא תמול', והיינו לעולם. ואילו הרמב"ם מיירי דיש סבה לתלות שמתו בשביל שנימולו בקטנותם, אז יש להמתין עד שיגדל ויתחזק כחו.

וז"ל: דברי הרמב"ם הם ברורים, ומקורם מהא דקתני בסיפא דהאי תוספתא: אמר ר' נתן וכו' אשה אחת שהיתה יולדת זכרים והן נמולין ומתין, מלה ראשונה ומת, שני ומת, שלישי הביאתו לפני, ראיתיו שהוא ירוק, נסתכלתי בו ולא מצאתי בו דם ברית, אמרו לי מה אני למולו, אמרתי להם המתנינו לו עד שיכנס בו דם, המתנינו לו ומלוהו וחיה, ע"כ. והיינו דתלה מיתתם בדבר זה, ואמר 'המתנינו לו עד שיכנס בו דם', ולא תלה לומר שהוחזקו בניה מתים מחמת מילה ואין למולם עוד לעולם, והיינו משום שכל שיש במה לתלות, אין לחוש למילה עצמה, שהיא נתונה לכל, ומסתמא אין בה שום סכנה.

"הופיע ויצא לאור"

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלוקט מתוך גליונות "מליצי יושר" שיוצא לאור עולם מדי שבוע בשבוע

הג"ר שלום איזון זצ"ל בעת הספדו בשעת הלוייה של מרן בעל החזון יחזקאל, הכריז: "נצטונו מאת רבינו לפרסם שהבטיח שימליץ טוב למי שילמדו בספריו, וכן למי שיפיץ את חידושי תורתו"

(רבותא אפרי"ח או"ח ח"ב עמ' רמ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
הפצת ראשית: גרינפעלד
718.633.8103

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonny@gmail.com 732.510.0560

הופיע ויצא לאור

ערוך לנר - ברכת הבית

על מסכת ברייתות

מהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי עם הגהות והערות ואילפי תיקונים

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
ליתר פרטים: 718.854.9897

יומא דהילולא של הרה"ק המקובל המלוב"ן מוהר"ר יצחק אהרן פעדערווייס זי"ע

מקום קבורתו ב'סערדהעל' מסוגל לישועות, ובפרט מסוגל להפקד בזרע של קיימא

אם אינך יכול להגיע לשם, תעשה דבר
לטובת נשמתו

הר"ר יצחק אהרן ב"ר יו"ט
ליפמאן זצ"ל
ובטח ימליץ טוב בעדך

נמפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת וקדושה מכל י"ח

ולכך אמרתי לענ"ד דגם לפני חורבן ביהמ"ק, כתוב בשער הכוונות מהאריז"ל שהשכינה ברחה מעם ישראל עד הרקיע השביעי, משום החטאים הנוראים, וא"כ הקב"ה הושיב ב"ד של מעלה מה עושים עם כלל ישראל, דהא בתורה כתוב 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', שהקב"ה שוכן בתוך עם ישראל, ובמצב הזה שהשכינה ברחה עד הרקיע השביעי, וא"כ צריך ח"ו לכלות עם ישראל, וכך ישבו ודנו הבי"ד של מעלה. אבל בט' באב אחרי הצהריים בזמן מנחה יצא הפסק דין דכיון שיסוד הבריאה הוא שעם ישראל לא יכולים לכלות כמו שאמרנו לעיל, לכן אז נפסק שעם ישראל ישארו לעד, והשי"ת שפך חמתו על עצים ואבנים, ועם ישראל נשארו לעולם, וזהו הפסק דין היה בט' באב בשעת זמן מנחה.

ולכך נלענ"ד בליל תשעה באב שאז היה כל הסכנה, אבל אז יושבים על הריצפה בכל הצער והבכיה, אבל לעת צהריים בט' באב שהצית אש בהיכל, ועם ישראל לא יכולים לכלות, וא"כ כבר קמים אז, וגם זהו הסיבה שבזמן הזה נולד משיח בן דוד, שכיון שאז יצא הפסק דין מבית דין של מעלה שישאר

ישארו לעולם, ושיצאו עם ישראל מגלות ויבוא משיח צדקנו במהרה בימינו. ולפ"ז נראה לי לחדש, שלכך משה רבינו לא הסכים בשום פנים ואופן למות, ורצה ליכנס לארץ ישראל ויבנה ביהמ"ק, דאם משה רבינו יבנה ביהמ"ק, לעולם לא יחרב, אז זהו יהיה ההצלה הגדולה בשביל עם ישראל שביהמ"ק לא יחרב לעולם, ועם ישראל לא יכולים לכלותם, מפני יסוד הבריאה שעם ישראל לא יכולים לכלותם, מפני שהשי"ת הוא מלך אל רחום וחונן וארך אפים, ואז עם ישראל ישארו, וביהמ"ק היה נשאר ועומד לעולם, ולכך משה רבינו שהיה כל כך רעיא מהימנא שתמיד רוצה להיות מנהיג נאמן לעם ישראל עד סוף הדורות, לכך לא רצה למות.

ואמרתי גם לפרש שבזמן המרגלים כתיב 'שלח לך', ומפרש רש"י שהקב"ה אמר למשה רבינו אני לא מצוה לך לשלוח, אם אתה רוצה שלח, וזהו דבר תמוה, שאיך הקב"ה אמר למשה דבר כזה אם אתה רוצה שלח והקב"ה לא מצוה לו, דבריו אלו שייכים לבשר ודם, אבל להשי"ת איך שייך לומר דבר כזה. אבל בתורה הקדושה מרומז דברים יותר עמוקים, דהא כפי שמבואר יהושע בן נון לא היה בזמן עשיית העגל, הוא היה מחכה מתחת הר סיני למשה רבינו. ועוד, יהושע בן נון היה היחיד שראה הלוחות הראשונות, וא"כ ליהושע בן נון היה לו שני דברים שלא זכה אף אחד מעם ישראל, הוא לא היה בשעת עשיית העגל, וגם ראה הלוחות הראשונות שכתב הקב"ה בעצמו, ולכך הוא היה היחיד הראוי להיות מנהיג ישראל אחר משה רבינו, וא"כ בזמן המרגלים שאם יהושע בן נון היה מצטרף לעצת המרגלים, אז אם היה מת, לא היה מנהיג אחר אחרי משה רבינו, ולכך לא היה צריך משה רבינו להתפלל בעדו 'יה יושיעך מעצת מרגלים', כי אם היה מצטרף למרגלים, היה מוכרח משה רבינו להישאר המנהיג, וכיון שיהושע בן נון היה רוצה שמשא רבינו ישאר מנהיג ורעיא מהימנא, לכן היה רוצה להצטרף לעצת המרגלים כמו שנזכר בתרגום יהונתן, ולכך משה התפלל, אבל אם לא היה מתפלל משה רבינו עליו, היה מצטרף עם המרגלים, והוא היה מת לשם שמים יחד עם המרגלים, אפילו שהם לא היו לשם שמים, אבל משה רבינו לא היה מת, והוא היה מכניס עם ישראל בא", כיון שלא היה אחר שיכולים למסור לו התורה והמנהיגות, דכמו שכתוב שהקב"ה אמר למשה רבינו 'קח את יהושע איש אשר רוח בו וסמכת את ידך עליו', מה הביאור 'איש אשר רוח בו', היינו כיון שלא היה בשעת עשיית העגל, וגם ראה את הלוחות הראשונים, וא"כ הוא האיש אשר רוח בו, שהוא לבד ראוי שיהיה מנהיג ישראל אחריו.

וגם מבואר הענין 'אשר רוח בו', דכיון דבזמן מתן תורה פסקה זוהמתן, ועל ישראל היה שורה רוח הקודש מהשמים, והפסידו בזמן העגל, אבל יהושע בן נון לא היה בזמן העגל, הוא נשאר ברוח הנבואה הזאת לעולם, וא"כ הוא ראוי ואף אחד אינו ראוי להיות במקום משה רבינו. וא"כ לענ"ד מה שמשה רבינו התפלל בעדו ולכך הוא נשאר, וממילא אז הוא במקום משה, וא"כ נלענ"ד שזה מה שהקב"ה אמר למשה רבינו שלח לך לדעתך אני איני מצוה לך, אם תרצה שלח, אבל לא להתפלל עליו, אלא שיצטרף למרגלים, ואז אתה לבד תמשיך להיות רעיא מהימנא וליכנס בארץ ישראל ביחד עם עם ישראל, וזהו כוונת עומק הדברים שהקב"ה רמז למשה רבינו, אבל משה רבינו כן התפלל, ולכך עכשיו משה יכול למות ויהושע בן נון יכניס עם ישראל לא".

דוחה מילה מפני שאפשר לו למול לאחר זמן, אף כי שיש סכנת נפשות שדוחה מילה לגמרי, כגון אלה שנשארים חלשים כל ימי חייהם, או היוצאים ממשפחת בעלי גיאומיפיליה אשר כל חיתונם בבשרם ממרק כל דמם ומסכן את חייהם, לומר לן דאף בחששא בעלמא ניתנה מילה לדחות מזמנה עד שיגדל ויתחזק כחו כמו שכתב הרמב"ם שם לעיל. ועיין שם בבאורי הגר"א אות ב' [שכתב אהא דספק נפשות דוחה הכל דאפשר למול לאחר זמן, וז"ל: דגדולה מזו שלעולם נדחה משום חשש סכנה כמ"ש בסעיף ב', עכ"ל. וכוונתו דיש אופן שמתו אחיו מוחמת מילה, דאין מלין אותו לעולם, ויש אופן שרק ממתנין לו עד שיגדל].

לע"נ הג"ר רפאל שמואלוביץ ב"ר חיים לייב זצ"ל יא"צ ט' שבת
משה רבינו ויהושע בן נון. הנה הקב"ה הוא מלך אל רחום וחונן ארך אפים וכו', ומבואר מהאריז"ל דאין מלך בלי עם, ולכך ברא המלאכים, וא"כ למה צריך לברוא האדם, הא יש לה' הרבה מלאכים

שרפים ואופנים וחיות הקודש שעובדים אותו יומם ולילה, ולמה ברא האדם, הא אדם חוטא, והמלאכים אינם חוטאים, והיה יכול להיות מלך מלכי המלכים בלי אנשים. אבל הענין כיון שהקב"ה הוא גם נקרא 'אל ארך אפים ורב חסד', וא"כ היה מוכרח לברוא גם אנשים שאפילו שחוטאים דיש להם יצה"ר, בכל זאת הקב"ה מרחם עליהם ומאריך אפו, אבל מלאכים אינם חוטאים, ואם מלאך חטא אין לו כפרה. ולענ"ד דמצינו כשעשו העגל הקב"ה אמר למשה רבינו 'הניחה לי וגו' ואכלם', ומפרש רש"י שרמז לו לבקש רחמים עליהם. ונלענ"ד שכאן רמז הקב"ה למשה רבינו יסוד בריאת העולם, שאפילו שאנשים חוטאים, יכולים להתפלל עליהם ולבקש רחמים, כנלענ"ד שזהו יסוד בריאת העולם, ולכך הקב"ה הוא מלך אל רחום וחונן וארך אפים, ומשה רבינו הבין שזהו אחד מיסודות הבריאה.

אמנם לפ"ז חידשתי דברים נפלאים מאד, דהנה איתא במדרש שמשה רבינו לא הסכים למות בשום אופן, גם התפלל תפילות כמנין 'ואתחנן' כדי ליכנס בארץ ישראל, והקב"ה לא נתן לו להתפלל יותר, וכשהגיע זמן פטירתו לא הסכים למות, הקב"ה שלח המלאכים לקחת נשמתו, והשיבו להקב"ה שהוא יותר גדול מהם, והס"מ אמר שהוא יקח נשמתו, אבל משה רבינו סימה אותו ולא ידע איפה נמצא עד שביקש סליחתו, ואח"כ הקב"ה רצה לקחת נשמתו, אבל משה רבינו לא הסכים למות, מה עשה הקב"ה, הוא דיבר נבואה ליהושע בן נון, ומשה רבינו הרגיש זאת, ושאל לתלמידו הנאמן יהושע בן נון תגיד לי מה דיבר השי"ת איתך, ויהושע בן נון משיב לרבו משה רבינו תשובה חריפה, וכך השיב לו: הקב"ה דיבר איתך ארבעים שנה, ואם פעם אחת שאלתי אותך מה הקב"ה דיבר איתך, ואיזה נבואה אמר לך. ומזה קיבל משה רבינו קנאה אחת, ואז אמר משה רבינו טוב אלף מיתות מקנאה אחת, ע"כ המדרש.

ואמרתי דברים נפלאים בענין זה, דהא בט"ב בלילה יושבים על הריצפה, וכל האבלות זהו מתחילת הלילה, וביום בט' באב אחרי הצהריים שאז לעת ערב הציתו אש במקדש ונשרף ביהמ"ק בעת המנחה, ואז כבר קמים. והרי אדרבה, בזמן שהציתו אש במקדש, אז היה צריך להיות עוד יותר צער, ולמה קמים אז.

ולענ"ד רציתי לומר דבר עמוק מאד, דהא אמרנו חידוש גדול, שיש יסוד בריאת העולם, שכיון שהקב"ה הוא אל רחום וחונן וארך אפים, וא"כ הקב"ה גילה יסוד הגדול שזהו יסוד בריאת העולם, אפילו שחוטאים, הקב"ה לא יכלה את עם ישראל, וצריכים לבקש רחמים, ולכך כשעשו העגל, ומשה רבנו התחיל להתפלל 'ה' ה' אל רחום וחונן ארך אפים', וזכות אבות, וה' אמר סלחתי כדברך, ועם ישראל נשארו לעד ולנצח נצחים.

ולכך אמרתי לחדש דהא מבואר דלמה משה רבינו היה צריך למות, דכיון שאם משה רבינו היה נכנס לארץ ישראל ובונה ביהמ"ק, לא היה נחרב ביהמ"ק, ולכך הצית אש במקדש ועם ישראל ניצלו. אבל כפי חידוש דברינו שזהו יסוד הבריאה שהשי"ת הוא רחום וחונן, ועם ישראל לא יכולים לכלותם בשום אופן. ולכך אמרתי כך, דהא ידוע שלפני כל גזר דין ח"ו, הקב"ה מושיב ב"ד ודנים, דכמו שמצינו אצל אברהם אבינו כשרצו לזרקו לכבשן האש, השי"ת הושיב ב"ד מה יהיה עם אברהם אבינו, היו מלאכים שטענו שצריך לישרף כיון שיצא ממנו ישמעאל, אבל השיבו מלאכים שיצא ממנו יצחק, והשיבו אחרים שיצא ממנו עשו, אבל המלאכים אחרים טענו שיצא ממנו יעקב, ולכך בזכות יעקב ניצל אברהם ולא נשרף בכבשן האש באור כשדים, כך מבואר במדרש ובזוה"ק.